

Jubileul de 50 de ani

„GAZETEI TRANSILVANIEI”.

Câmpeni, 1 Ianuarie 1888.

La serbarea jubileului de 50 de ani al „Gazetei Transilvaniei”, mama diaristice române, zelosa apărătoare a drepturilor naționale, neobosita promovătoare de literatură și cultură română, — înțelegința română din Tera Moșilor cu mare entuziasm vă felicită cordial.

Trăescă mecenatul Românilor George Barițu, trăescă demnului succesor și actualul redactor Dr. A. Mureșianu!

Petru cavaleru de Joannette, Michail Andreica, I. Danciu protopopu, I. Poruțiu, Dr. Preda, Candra, N. Cothișel, P. C. Gerasim, Georgiu Corcheșiu, Gerasim Morariu, Michail Conțeș, N. Muntean, I. Matora, Iosif Gomboș, Nicolau Corcheșiu, dascalu român.

Cehul Silvaniei, 1 Ianuarie 1888.

Primiți și felicitările noastre la aniversarea jubileului de 50 de ani al multu prețuitei foi „Gazeta Transilvaniei”.

Georgiu Popu, Florian Cocianu, Dimitriu Suciu.

Cetatea de Baltă, 1 Ianuarie 1888.

Din inimă salutăm și gratulăm jubileul de 50 de ani al diarului „Gazeta Transilvaniei.”

Dumnezeu este cu noi și cu sfânta noastră cauză. Apere dulcea națiune de dușmani și pe bravii ei conducători, apărători și publiciști!

Trăescă întemeiatorul „Gazetei” Barițu, și actualul ei redactor!

Români terăveni:

Nicolae Todoran protopop, Miron Dascalu preot, Nicolae Manovicu parochu, Naftanailu Oprea parochu, Iosif Crișan parochu, Zacheiu Sasu parochu, Petru Popu parochu, Toma Ilieșu parochu, Ionu Socu parochu, George Oprea parochu, Petru Popu parochu, George Costin parochu, Ionu Moldovan paroch, Atanasiu Horpțeanu parochu, Nicolae German capelanu, Ilie Surdu proprietaru, Ionu Cucuiu cantoru, Ionu Țăranu invetator emeritatu, George Filip cantoru și invetator, Nicolae Popovicu invetator, George Moșiu invetator, Dionisiu Filimon invetator.

Arad, 1 Ianuarie 1888.

Cu fală privim la viața și lupta ta de o jumătate de seculu pentru drepturile și limba poporului român.

Seculii încă se duc lupta glorioasă și victorioasă. Noi îți urăm și te urăm.

Vasiliu Stănescu, Vasiliu Mangra, Nicolae Oncu, Vasile Pop, Aureliu Suciu, Grigore Venter, George Telescu, Clemente Lupșă.

Lipova, Bănatu, Ianuarie 1888.

Cincișeci de ani de luptă bună ați luptat cu credință, ați pășit înainte cu speranța în viitorul națiunii. Dreptatea va învinge.

Davidu P. Simon, Dr. Suciu, Tuducescu, Adrianu Micu, Dr. Cuparescu, Iuliu Missicui, Valeriu Oprianu, A. Albescu, E. Felesinsky, Georgiu Vancu de Tövis, Aureliu Popovicu, Demetriu Munteanu, Atanasie Pasca, Teodoru Munteanu, Ionu Munteanu, Atanasie Popu, Petru Carp, Rista Bichichean, Constantin Crețian, Ionu Ardeleanu, Stefanu Simon, Teodoru Simon.

*) Greu de descifratu în telegramă. Red.

Șemnița, 1 Ianuarie 1888.

Urăm viață lungă „Gazetei Transilvaniei”, care a condus, pe marea furtună a politice, o jumătate de seculu barca națiunii române.

Tinerimea română academică din Șemnița.

București, în 4 Ianuarie 1888.

Regretu din sufletu, că împrejurări independente de voința mea m’au opritu să-mi împlinescu o datoriă sfântă de Români cu ocaziunea jubileului „Gazetei”, spre a mă pute numără printre aceia, cari v’au încungiuratu la această serbare patriotică, seu cel puțin printre cei-ce v’au felicitatu în scrisu.

Crede însă, că cu inima nu am lipsitu a împărtași omagiile mele de recunoștință acelor nemuritori muncitori ai „Gazetei”, cari o jumătate de seculu au luptat cu devotamentu pentru mântuirea cauzei Românisimului de peste Carpați.

E o datoriă sacră pentru fiecare Românu simțitoru să țină semnă de sacrificiile și credința cum a trăitu „Gazeta” cincii decii de ani și cu câtu interesu a apăraturu acestu organu *pășurile neamului nostru*. Atâtea mii de Ardeleni câți ne găsim emigrați aci, în România, mulți cu dare de mână, am pute să ne interesăm mai de aproape pentru viitorul „Gazetei” spre a-i asigura o durată trainică, să-i putem serbători spre fala și gloria noastră și Centenarulu.

Sunt sigur, iubite D-le Mureșianu, că cel mai mare act și datoriă a Românilor Ardeleni s’a împlini în casul când, d’acum în colo, aceia, cari adeseori și faci datoria numai cu forma, se o traducă în fapte, și nu e nici o ocaziune mai potrivită, decâtu sprijinirea „Gazetei” pentru viitoru cu mai multu interesu din partea celoru ce putem.

Ar fi cea mai frumoasă felicitare acesta cu ocaziunea jubileului și pentru luptătorii „Gazetei”, cari trăesc și muncesc, ér pentru aceia, cari nu mai sunt între noi, aru fi unu omagiu adus memoriei lor scumpe.

Ioan Mihalcea.

Budapesta, 1 Ianuarie 1888.

Primiți felicitările noastre colegiale.

Biuroulu de corespondență telegrafică maghiară.

Brașov, 12 (24) Ianuarie 1888.

S’a făcutu multă vorbă în zilele din urmă despre o părere, ce a exprimat’o prințulu de Bismarck asupra situațiunei într’o conversațiune la masă. Unul din oșpeți vorbi de prospectele pentru susținerea păcii și întrebă pe principele Bismarck, de ce bursa este încă totu așa de agitată, cu toate aceste prospecte.

Cancelarulu răspunse mai întâi: „Mai că n’amăv avem să ne temem de răboiu în intervalu de doi seu trei ani.” Indată însă restrinse Bismarck acesta aserțiune dîcîndu: „pentru anul acesta cel

putin așu admite acesta cu ore care siguranță, și fără a se întreprinde adăuse în urmă: „ce-i dreptu asta am crețut’o și în 1870, și totuși s’a întemplat’u altfel.”

Cu alte cuvinte totu acolo stăm, unde am statu. Insuși Bismarck nu este în stare a prevedé ađi toate cele ce se potu întempla. Cumpena păcii e erăși mai grea, dér nesiguranță și pericolulu unui răboiu nu s’au micșorat’u cu nimic.

Cea mai mare greutate o întempină puterile încă totu în Bulgaria. Aici lucrurile se încurcă pe di ce merge mai multu. Prințulu de Coburg călătorește acum cu hamă-sa prin Rumelia, unde a fostu primitu cu însuflețire de populațiune. Se pare dér că influința rusescă este încă departe de recăștigarea tărîmului în Bulgaria. Acum se scrie că ambasadorulu rusescu Șuvalov a primitu instrucțiuni pentru a reincepe negocierile cu puterile în privința Bulgariei. Rusia, se dice, este acum din nou înclinată a se înțelege cu celelalte puteri semnatare.

Nu lipsecu nici presemnele altor nouă complicațiuni în peninsula balcanică. Muntenegrenii se pregătescu a pași și ei pe arenă. Deocamdată pretind’u dela Turcia ca să le estradeze pe toți Muntenegrenii prinși, cari au luat’u parte la răscolu din Burgas.

S’a mai vorbitu și de nise planuri ale Rusiei de a ocupa teritorii turcescu în Asia mică, ținându-le ca zalogu pentru despăgubirea de răboiu ce-o mai datoresce Sultanulu Rusiei. „Novoie Vremia” protesteză însă contra acestor faime, dîcîndu că sunt scornite numai cu scopu de a ațîța contra Rusiei.

Și pre când numita foiă rusescă discută posibilitatea unei înțelegeri între Austria și Rusia, „Times” din Londra publică unu articolu sensationalu, care culminează în dorința, ca comitele Kalnoky, cel supus Germaniei și înclinat’u spre pace cu Rusia, să se retragă și în locul lui să vină earăși contele Iuliu Andrassy.

Monarchia Habsburgilor — scrie corespondentulu diarului „Times” — pôte să existe forțe bine, dér nu sub conducerea contelui Kalnoky, ci sub conducerea unui ministru de esterne, care se scie a se încrede mai bine ca elu în puterea acestei monarchii. În fine numesce cu numele pe contele Andrassy, dîcîndu că acesta ar scie mai bine ca Kalnoky să aducă la valoare pozițiunea de putere a monarchiei, fără a merge ca elu după poruncile celor din Berlinu.

Se suscită în corespondența memorat’ă a diarului englesu idea, ca Austro-Ungaria să mîrgă de sine-stătătoru, fiindu în stare a încheia alianță chiar și cu Francia și cu Rusia. Cum ar veni însă tocmai contele Andrassy, care a inaugurat’u alianța de față cu Germania, ca să o rupă?

S’au și grăbitu ómenii lui Andrassy a ruga pe corespondentulu lui „Times” să declare, că ceea ce

a scrisu nu a scrisu în urma unei inspirațiuni a contelui Andrassy, ci numai după propria lui chibzuire.

Imprejurare însă că se discută în atâtea moduri multu laudata alianță dintre Austro-Ungaria, Germania și Italia, dovedesce că ea nu este clădită pe petru și că unu viscolu nu prea tare o pôte dărîma.

Austro-Ungaria și Germania.

Corespondentulu din Viena alu foiei engleze „Times” a adresat’u acesteia o corespondență, care a făcutu sânge réu atatu în Viena câtu și în Berlinu, deoarece se crede că articulu e inspirat’u de contele Andrassy. Eță cuprinsulu lui:

Corespondentulu dice că raportulu dintre Austro-Ungaria și Germania preocupă, cu privire la evenimentele din Orientu, seriosu carcurile politice. Guvernulu germanu, nu-i vorbă, a desaprobatu atacurile foilor oficiose contra Austro-Ungariei, dér pré târziu ca să aibă efectu. În Austro-Ungaria a surprinsu împrejurarea că, după ce s’a prăritu tripla alianță, foile prințului Bismarck s’au exprimat’u astfel, ca și cum pacea europeană s’ar pute susține numai prin concesionu ce ar avé să le facă Austro-Ungaria Rusiei.

Se creduse că pe temelul triplei alianțe, Austro-Ungaria, Germania și Italia se voru îndrepta contra oricărei puteri ce ar turbura pacea în Orientu ori în Occidentu. Dér de când foile germane au atacat’u pe Austro-Ungaria, credința acesta s’a sdruncinat’u. Până deunăđi se credea, că fără alianța Germaniei, Austro-Ungaria n’ar pute exista ca mare putere, pe când acum începe a se judeca mai raționalu și fie-care se întrebă, decă nu tocmai pentru Germania formeză alianța cu Austro-Ungaria o cestiune de viață. Foile germane cu atacurile lor nechibzuite s’au jucat’u cu foculu. Armata austro-ungară abia își are alta egală ei în Europa. Monarchia e și singură în stare să se măsore cu Rusia și decă guvernulu austro-ungaru s’ar convinge de falsitatea și sperjuria Germaniei, atunci Germania, totalu izolată prin acesta, ar ajunge într’o situațiune forțe grea.

Pe când foile contelui Kalnoky vestu binecuvântările alianței cu Germania, Germania din contră a luat’u cea mai hotărîtă pozițiune dușmănescă față cu Ungaria în privința economică și contele Kalnoky n’a fostu în stare să ușureze vămile îndreptate contra Austro-Ungariei. Cu toate astea foile lui au arătat’u alianța cu Germania ca absolutu necesară pentru existența Austro-Ungariei, care în urma politicei ministrului seu de esterne a fostu forțe subordonată Germaniei în cursulu ultimilor ani. Monarchia Habsburgilor pôte forțe bine să existe, dér nu sub conducerea contelui Kalnoky, ci sub conducerea unui astfelu de ministru de esterne, care se pôte încrede mai bine decâtu elu în puterea acestei monarchii.

Este faptu, că regimulu contelui Kalnoky arată o lungă seriă de compromise și greșeli nervose. Kalnoky e bărbatu destoinicu, dér a ajunsu pré curendu în pozițiunea sa de acum și n’a scitutu niciodată să n’țelgă, că e ministrulu conducătoru alu unei mari puteri. Ca prim-ministru în Monaco ori Würt-

temberg, ar fi foarte la loc, d'ea conducerii altă celei mai distinse și mai vechi monarhii a Europei și-a greșit cu totul chiămarea. Sub conducerea unui alt ministru de esterne, d. e. a contelui Andrassy, Austro-Ungaria ar vorbi cu totul în altă tonă, care mai curând ar putea asigura pacea europeană. Tisza a făcut în camera ungară mare compliment contelui Andrassy când a declarat, că bucurându-se de cedarea locului său contelui Andrassy, d'ea nimănui altuia. Prin această el a dat expresiune acelei opinii publice, care domnesce în toate clasele sociale ale monarhiei austro-ungare, că conducerea afacerilor esterne ale monarhiei acesteia trebuie să se încredințeze mâinilor contelui Andrassy ori altui bărbat de stat, care ca și acesta simte și știe să aducă la valoare pozițiunea de mare putere a monarhiei și condițiunile gloriosului ei viitor.

Kalnoky mai e acuzat în fine, că ar conduce politica monarhiei după ordinele ce le primesc din Berlin și, vești Dómne, nu după pofta inimii celor din Pesta.

SCRILE PILEI.

Ministrul ungar de instrucție, printr-o ordonanță, interzice directorilor superiori a mai admite școlari gimnaziști, cari au repetit o clasă și au căzut din nou la examen. In unele locuri se admitea până acum școlari și a treia oră, d'ea în urma ordonanței, acesta nu se va mai întâmpla.

In urma comiterii crimei din Strada Dionisie în Bucuresci, guvernul român espulșază pe supușii austro-ungari, cari n'au pașapoarte. Deja, ne spun foile din România, s'au espulșat până acum vr'o 48 de inși. Totu foile din România ne mai spun, că guvernul român a ridicat gravamine contra autorităților din Brașov, fiind că favorizează, cum se dice, reintorcerea în România a supușilor ungari și jidovi espulșati.

„Ellenzék“ întrebă „indignat“ pe foile ungar de Budapesta, decă știu că comerciantul de acolo Alexandru Sueff din Strada Waizner anunță în limba germană un deposit bogat asortat de articule de toaletă ș. a. — In toilul ernei atâta ferbințel!

In Sighisora s'a impușcat la 22 Ianuarie n. oficialul de poște Emerich Bandi.

In noptea de 21 Ianuarie n. au intrat lupi în curtea unei case din suburbul Hazsongard în Clușiu, unde au

stăpân și au mâncat cănele din curte. — Să mai dică cineva că nu e justificată existența Kulturgyletului.

Opera și teatrul național ungar din Pesta au un nou intendant, pe Franz Beniczky. Cum se vede, contele Keglevich n'a mai putut fi ținut contra curentului, care cerea înlăturarea lui. Fi-va noul intendant în stare să scape opera și teatrul de crasă și deficit? Cât e hăul nu.

Resultatele colonisării Ciangăilor.

Comisariatul guvernului pentru colonizarea Ciangăilor, care există din anul 1883, se desființază cu finea lunii acesteia printr-o ordinație a ministrului de comunicație, și se voru preda agendele acestui oficiu Directoratului r. *causarum regalium* din Seghedin.

„Szegedi Napló“, înregistrând această scire, publică o scrisore din Panciova, care critică activitatea acestui oficiu într-un mod foarte aspru și descrie starea Ciangăilor cu colorile cele mai triste. Funcționarii, dice această scrisore, nu au făcut nimic altceva decât și-au tras lefiele lor de destul de mari, pentru Ciangăi însă nu s'a făcut nimic. Totă întreprinderea colonisării a costat peste un milion de florini, și acești bani s'au topit toți în mâinile funcționarilor, er pentru coloniști nu s'a ținut nici măcar un coteț de porc, omeni stau fără vite și fără instrumente agricole.

La această scrisore a răspuns deputatul Adam Bornemisza ca comisarul guvernului pentru colonizarea Ciangăilor la cursul de jos al Dunării, a adresat foicei „Szegedi Napló“ o scrisore în care dice între altele, că starea coloniștilor nu e atât de desperată cum se descrie.

Va să dică nici strălucit cum buciunau „patrioții“. Sapienți sat.

Un incident în dieta ungară.

Cu ocaziunea desbaterei generale asupra proiectului de lege privitor la conchiămarea rezerviștilor pentru șapte zile, s'a întâmplat următorul incident:

Deputatul conte C. Pongracz, care nu se ține de nici una dintre partidele dietei, vorbind pentru proiectul de lege dice între altele, că adă armata comună și honvețimea nu mai e ceea ce a fost înainte cu 22 de ani; oștirea s'a reorganizat cu deservire și în fruntea ei stă un beliduce victorios.

Atunci Coloman Thaly din stânga extremă a strigat: „Cine este acesta?“ Contele Pongracz răspunde: „Archiducele Albrecht, care a învins la Custoza“. — Erăși strigă Thaly: „Acolo a fost ușor!“ — Pongracz replică, că și în viitor va

fi ușor, căci după experiențele ce le-a făcut fiind în serviciu activ putem să primim cu deplină liniște în viitor.

Acest incident a supărat pe „Pesti Napló“ care dice; „Pote fie-care să-și formeze ideea sa asupra archiduceului Albrecht, cum ne-am format noi pe a noastră; d'ea nu credem a fi lucru corect și cu tact, a da nutremânt pesimismului în forma unor aserțiuni aruncate cu ușurătate asupra eventualului noroc alt armelor noastre.“

Amendele polițienesci.

Atragem atențiunea d-lui căpitan al poliției locale asupra abuzurilor ce se comit une-or de unii poliști cu arătarea de a se amenda locuitorii pentru neorândueli privitoare la curățenia și la îngrijirea trotuarului dinaintea caselor etc., abuzuri despre care suntem siguri, că d-sa nu are cunoscință.

Primim nenumărate plângeri și ne-am convins înșine, că organele polițienesci desvöltă de multe ori prea mult zel, așa că nedreptătesc pe mulți cu arătările, că au călcat cutare ori cutare prescriere a statutului.

Se pedepsesc omeni sub pretext că nu pun năsip pe dinaintea casei, pe unde nu trec decât ai casei ori rareori alt suflet de om, și pote câinii și pisicile; se pedepsesc sub pretext că a fost lunecșu — și încă în zile când a nins din-gros — deși pe dinaintea caselor lor nu e trotuarul de umblat alt trecătorilor și prin urmare nu se pote face lunecșu; se pedepsesc omeni, fiind că mătură apa din curte ori tornă apă fără murdăria pe canalul din uliță, sub pretext că au turnat lătur, și altele.

Ne facem datoria aducându aceste la cunoscința d-lui căpitan al poliției cu rugarea, ca să dispună înlăturarea abuzurilor de cu vreme, spre a se evita conflicte neplăcute între poporațiunea ce se simte neîndreptățită și între organele polițienesci.

Ateueul român din Bucuresci.

D. C. Esarcu, v.-președintele Ateueului, a cumpărat statua *Invingătorului*, opera sculptorului român Ionescu Valbudea, care a studiat la Paris, unde talentul său a fost foarte apretiat, scrie „Unirea“.

Această statuă, care măsoră 4 m. ⁵⁰/₁₀₀ și care se află espusă în coridorele Ateueului, fiind destinată să se torne în bronz, a fost executată în Roma, unde a fost foarte mult apretiat de celebri artiști ca Monte Verde și Ferrari.

D-nul Valbudea va începe în curând să execute două bassoi-reliefe în marmoră, în mărime de 6 m. pe 4 m.

și din cari unul reprezintă *Sciința* și celălalt *Poesia*.

Aceste comande sunt făcute de Ateueul român.

Afară de acestea, dela 2—4 ore p. m. se pot vedea la clubul Tinerimea 4 statui, lucrate tot de d. Vulbudea.

Petrecere musicală, declamatorică și danț.

Petrecere se va arangia Duminecă, în 17/29 Ianuarie 1888, în sala Hotelului Nr. 1 în foleșul școlarilor s'era din Brașovul-vechiu. Bilete de intrare: Locul I: de persoană 80 cr., de familie 2 fl. Locul II: de persoană 60 cr., de familie 1 fl. 50 cr. Pe galeria un loc 40 cr. Inceputul la 7¹/₂ ore s'era. Comitetul arangiator. Ofertele marinimose se primesc cu mulțumită și se vor chita pe cale diaristică.

Programul: 1. „Eată glia triumfală“, de V. Humpel, esecutată de corul tineriei adulte în patru voci. 2. „Albina și trantorul“, dialog de G. Asachi, esecutată de elevele Elena G. Puiu și Epifania N. Balea. 3. „Cămașa fericirei“, poesiă de V. M. Lazar, declamată de Maria G. Voicu. 4. „Uite mamă col'n sat“, arangiată pentru cor de I. Sibian-Gălușcă, esecutată de corul tineriei adulte. 5. „Mihnea și Baba“, poesiă de Bolintineanu, declamată de Maria Acseste. 6. „Olteneasca“, esecutată solo pe Cello de Ioan Sibian-Gălușcă. 7. „Toporul și pădurea“, poesiă de Greg. Alexandrescu, declamată de Elena Oancea. 8. „Condannarea strugurelui“, poesiă de Anton Panu, declamată de D. Popa. 9. „Sub această negră stâncă“, arangiată pentru cor de N. Popoviciu, esecutată de corul bărbătesc. Înainte de începerea esecutării programului va cânta orchestra. După producțiune urmază danț, începând cu „Călușarul“ și „Bătuta“.

Eclipsa totală de lună în 16/28 Ianuarie a. c.

Locuitorii Europei și Africei vor vedea poimane spectacolul unei întunecimi totale de lună. Este cunoscută fiacăruia, că o întunecime de lună se întâmplă, când pământul se aședă tocmai între soare și lună, așa că luna ajunge sub umbra pământului. Acesta se pote întâmpla numai când luna e plină. Luna își primesc lumina dela soare și îndată ce intră în umbra pământului i se subtrage această lumină și ea se întunecă pentru toți spectatorii căi o pot vedea, prin urmare și pentru aceia, cari s'ar afla în afară de pământ. Inșă cu tôte că umbra pământului este de trei ori așa de mare ca luna, acesta totuși nu se întunecă de tot. Pe cât timp o parte a discului lunei este luminată de soare, contrastul între partea luminată și neluminată face ca omului să i se pară partea cea neluminată cu totul întunecată; numai după ce luna a intrat cu totul în umbra pământului, se observă amăgirea, căci în loc de a fi nevedută, ea se observă pe cer ca un disc roșu-aramiu; lumina lunei ce-i drept se slăbește așa de mult, încât

„FOILETONULŪ GAZ. TRANS.“

(1)

STRĂBUNII NOȘTRI

Novelă istorică

Anul 104 după Christ.

Cartea I. — Pădurea Bersovia.

CAP. I.

Pe riul *Străbul*, altădată *Sargețiu*, care și astăzi curge pe lângă vechia capitală a Dacilor, *Zarmizegethusa*, astăzi *Grădiștea*, se întindeau surde păduri de goroni, de fagi, de paltini și de gârnetă, printre cari numai piciorul sprintenului muntean putea străbate.

Pe o întindere ca de cincisprezece pogone și mai bine, în inima pădurii, stă tăbărită o stea dacă. La depărtări aprupe regulate, dărvarii, sub poruncile Regelui, daseră câte-o proșcă prin hăgiul nepetruns și scosese cu mare muncă rădăcinile din pământ, spre a face astfel luminișuri, în cari se adăposteau taberele la vreme de război.

In fundul omeniului poporului său oștași de rând, comaii, cu capetele gôle, cu piepturile desfăcute și pérose, cu ple-

tele pe umeri, se exercitau la mănuirea armelor. Cuțite lungi, înfipte în mâner de lemn ori de corn de vită, tăioșe, înțepătoare ori întorse la virf; spada subțiratică a călăreților; sabia scurtă cu două tășuri; pumnalul drept; lancea lungă; sulita, arcul, — țacăneau, isbindu-se de scuturi, ori se știrbeau unele de altele, înșoțite de scrișnirea dinților, de urlete și grele blăsteme pe capul Romanilor. Unii se luptau cu drepta și se ap'erau cu stînga, alții atacau cu stînga și cu drepta ținându scutul; alții er se duceau orbesce, ținându câte o falcă de zimbru sau de cal de deasupra capului și dându cu toporul ca cu o bardă. Scuturile lor aveau forma ovală și la cei mai chiburi erau decorate cu alte scuturi mai mici (*peltes*), cu arabescuri și simboluri siderale; precum: semilună, stele, corone cu rațe, etc. Nobili se deosebeau de oștași prin aceea, că cei mai mulți purtau un fel de căciule îndoite, un soi de bonet frigian mai greoi, dela cari erau numiți *philophores* de către Romani. Ei nu se băteau cu armele de piept, ci trăgeau din arcuri, purtându pe um-

rul stingă tolba săgeților, ori aruncau cu lănci, ori cu praștii. Diregătorii cei mari ai statului, din cari se alegeau tôteuna 13 boieri-rași, erau în prejma Regelui, cântându să-i asculte poruncile.

Totă armata era împărțită în cinci regiuni sau cinci corpuri, după cum erau și despărțimintele teritoriale, și fiecare corp în trei divisiuni, după numărul triburilor, așa încât erau peste tôte cincisprezece divisiuni, după cele cincisprezece triburi mai mari. Locul pe care-l ocupau ei în taberă corespundea cu locul ce-l țineau, în fâșii lungi, dela munți spre Dunăre, pe pământul Daciei. Astfel, spre Nord, lipite de tururile oștei veneau cele trei triburi mai selbatice: *Anarți*, *Tewiști* și *Cistobacii*, cu tarabostul lor, vajnicul *Bărhală*, din orașul Porolison, care avea sub d'nsul alți trei oficeri nobili, șefi de trib; îndată după d'nsii, în linia a doua, veneau: *Prendavensii*, *Patachensii* și *Kauchensii*, cari soseau de prin cetățile *Napoca* (Clujul), *Patavisa* (Turda) și de pe la gurile Nistrului și ale Dunării, sub comanda tarabostului *Mucapar*; apoi, *Brși*, *Burindensii* și *Cotensii*, de prin

orașele *Sermizirga* (Cicman), *Apula* (Alba-Iulia) și din câmpie, dela Gura Siretului, sub comanda lui *Scorylo*, print, care avusese un strămoș în tronul Daciei; după d'nsii, în mijlocul taberii, veneau *Albochensii*, *Potulatensii* și *Sinsii*, cei mai numeroși și mai bogați, din orașele *Zarmizegethusa* (Grădiștea), *Archidava* (probabil Slatina), de pe valea Argeșului, sub ordinea lui *Dige*, fratele mai mic al Regelui, care și avea ca cea mai înaltă misie paza bălaurului oștei, și ca atare era generalisim, — și în sfârșit, *Saldensii*, *Kciageisii* și *Piefigii* de prin cetățile *Tierna* (Orșova), *Drobeta* (Turnu-Severin), *Tibiscu* (probabil Caransebeșul), de pe la gura Tisei, de pe Jiu și de pe Olt, veteranii și eroii armatei, puși de drept sub comanda lui *Decidav*, priul fiu al Regelui.

Fiecare trib avea și câte un *Budala*, un fel de nebun idiot, vecinic flămând, care sbiera cât putea și la război soldații sbierau după el.

In mijlocul acelu loc se ridica o movilă de țeste dușmane, er din ea război o prăjină lungă, în virfulu căreia

se pot vedé tóte stelele pe ceriu ca într'o nópte fără lună.

Intunecimea de lună se începe Sâmbătă, în 16 (28) Ianuarie, la 10 ore și 35.7 minute nóptea (după timpul de Viena) Pe timpul acesta luna începe a intra în umbra pământului. La 11 ore 36.3 minute începe întunecimea totală și durează până la 13 ore 14.7 minute. ér la 14 ore 15.3 minute (după calculul astronomic de 24 ore consecutive) se termină.

Pe când locuitorii pământului vorú avé în ziua acesta o eclipsă de lună, eventualii locuitorii ai lunii vorú vedé o întunecime de sóre.

SCIRI ULTIME.

După o depeșe din Viena publicată de „Journal des Debats,” lumea se așteptă la o vastă răs-vrătire în Bulgaria în luna Februarie. Majoritatea armatei bulgare ar fi câștigată de câtră insurgenți.

„România liberă” spune că din Făgărașu s'a primit în Bucuresci o telegramă, în care se dice, că d-lú locotenentú de gendarm Părăianu, trimisú în urmărirea lui Ionița Popa, autorulú puincipalú alú crimei din strada Dionisie, a plecatú în satulú Ohaba unde se crede că se găsește urmăritulú.

Telegramă part. a „Gaz. Trans.”

Caransebeșu, 26 Ianuarie. — Alegerea de deputatú dietalú în cerculú Caransebeșu este fixată pe ziua de Mercuri, 8 Februarie st. n.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alú „Gaz. Trans.”)

San-Remo, 26 Ianuarie. Jubileulú de 50 de ani alú căsătoriei prințului de corónă germanú s'a sărbătoritú în modú festivú.

Paris, 26 Ianuarie. Imputerniciții francezi pentru încheierea tractatului de comerciu au fostú rechiamați din Roma.

Berlinú, 26 Ianuarie. Ministrulú de culte a răspunsú la interpelarea Polonilorú că eschiderea limbii polone de instrucțiune are de scopú liberarea Polonilorú de sub jugulú socialú și economicú. Datoria guvernului este a face din limba germană unú bunú comunú alú tuturorú locuitorilorú.

DIVERSE.

Eroismulú principesei de Muntenegru. În această epocă familia principelui de

Muntenegru locuesce lângă riulú Cerno-vița, care érna se transforméza într'unú. cataractú îngrozitorú și sgomotosú. Casa Domnitorului e pe marginea acestui riu. Pe la ultimele zile ale lunii Octomvre, principesa Milena ședea la feréstră, observândú o barcă pe care erau trei femei. De odată barca se răsórnă și cele trei femei se acopere în valurí de apă. Principesa pune mâna îndată pe o pușcă, o slobóde dândú alarmă, și se repede ea singurá pe cea dântéiu luntre mergéndú spre femeile carí căduserá în apă și carí nu se mai vedeau. Servitorii principesei alergará pe dată. Principesa lopátândú admirabilú merse spre loculú sinistrului, când pe lângă luntre vedú doué corpuri, principesa apucá pe unulú și celálatú unulú din servitorii. Chemați fiindú doctorii, spuserá că femeile erau mórte. Principesa însă ordoná ca se fiá aduse victimele la locuința ei propriá, unde ea însași începú să le frece. Se osteni însă și încetá puținú, când una din ele oftá spunéndú încetú: „Mi se pare că vedú pe principesa.” Principesa o îmbráșá cu căldurá. După puținú și cealaltá femeia își veni în fire. Ambele au fostú încălđite și îmbrácate. Victimele care au scăpatú erau surorí. A treia, care era muma lorú, s'a înecatú.

Doi eroi ungurí. Cetimú în „Pester Lloyd”: Patria póte fi liniștitá, decá are multí eroi ca cei doi Măcsoani (locuitorii din Makó), carí deunăzile la unú jocú de-a scrófa (Sautanz) s'au rêmășitú, că unulú ar puté mânca 50 porții de sarmale de varđá, ér celálatú — 10 luminári de séu! Amédoi s'au ținutú de vorbá și au câștigatú rêmășagulú spre bucuria celorlalți óspeți. Gustosulú animalú, care, despicatú în doué părți, atérna de unú cuiu, roși de rușinea concurențilorú omensci.

Fómete în Muntenegru. Precum se scrie din Cetinje câtră „Pol. Korr.,” în unele districte ale Muntenegrului e ade-vératá fómete. Peste 30,000 persóne suntú lipsite de orice mijlocú de traiu. Familia imperialá rusá a trimisú o corabiá încárcatá cu cereale din Odessa ca darú celorú lipsiți.

Cinci ómenii asfixiați. În Vișeu-de-josú (Maratunéșt), precum se scrie lui „Nemzet,” locuitorulú de acolo Ionú Popú, soția sa, doi copii ai săi și socru-séu au muritú fiindú asfixiați (înecați de gazú) care s'a produsú prin aceea că unú părete alú casei a luatú focú dela coșú (urloiu) și astfel a arsú mai multú timpú fără a fi observatú.

Vérstá înaintatá. Din Boskowitz, în Moravia se scrie, că în zilele trecute a muritú unú locuitorú cu numele Iosifú Mohi în vérstá de o sutá douăzeci și șépte de ani (127). Elú lăsá 14 copii, 32 nepoți, 15 strănepoți și 3 străstráne-poți. Dintre fii săi unulú e de 102 ani.

Réposatulú a fostú destulú de sdravénú până la mórte, visita biserice în fece Duminecă și sărbătórea, și numai acum cinci ani începuse a purta ochelari.

Migrațiune de șerpi. Din Kubin, în comitatulú Timișórei, se relatéza urmá-torulú casú interesantú: Intre Kubin și Szendrú se găsește pe Dunáre așa numita „Insulá a Smederowei,” cunoscutá mai alesú din cauza miilorú de șerpi, ce și factú acolo somnulú de érná. Acum câteva zile s'a întâmplatú, că vre-o 10,000 de șerpi s'au deșteptatú din som-nulú lorú letargicú și au trecutú dincolo pe malulú Serbiei. O mare întindere a Dunării era acoperitá cu șerpi călătorí. În anulú 1875—76 s'a întâmplatú o mi-grațiune analógá de șerpi din acea in-sulá. Ómenii de acolo, carí își aducú aminte de acestú fenomenú interesantú, explicá acesta dicéndú, că în acestú anú va fi o inundațiá, ca la anulú 1875—76.

Utilizarea gănilorú în bucătăria. — După ce s'a tăiatú o pasére, o lăsámú unú céșú în apă rece; apoi o opárimú, jupuímú etc., o spalámú bine și o punemú la focú într'o ólá cu apă rece și cu ceva sare. După ce amú înlăturatú spuma apei, punemú zarzavatú și lăsámú sé fierbá, până ce carnea se póte lesne desface de óse. Sé totú adógámú apă, ca găina sé nu stea afará din supá. Apoi tótá carnea se desface de óse, se taie măruntú, se amestecá cu unú pátrar la logramá carne de porcú prospátá, ólá și măruntú tăiatá, se pune piperú și ceva cójă de lámáe tocatá, foi de dafinú și sare câtú trebe; pe urmă se ia o franzelutá, muiatá în lapte séu apă, și după ce o stórcemú, o amestecámú bine cu cele mai de susú, dimpreună cu unú ou din acestú aluatú formámú franze-lute (10—12 bucáți), le învelímú în pez-metú cu ou, le cócemú în unturá fier-binte și le servímú la masá ca compotú séu cu máncaři dulci. În supá se fierbú táeței cu ou.

Contra gândacilor din pimniță. Diversele insecte de prin pivnițe se potú prápádi, decá ređemámú de páreți máturí de mes-técánú. Tóte insectele se urcă bucurósú pe acestá plantá. Din când în când se-urámú mătorele spre a călca și ucide animalucelele căđute, séu le muiemú iute în apă fierbinte.

Spre a face petrolú mai bunú pu-nemú în lampá, după mărime, o lingurá micá séu mai mare de sare. Acéstá sare nu e nevoie sé o prenoimú de-cátú arareorí. Se póte pune chiarú în vasulú cu petrolú o máná de sare și efectulú va fi acelașú. Petroleulú va arde mai luminosú și nu esplodezá așa lesne. („Résboinlú.”)

Leacú pentru ranee vitelorú. Avemú multe leacuri de casá pentru vindecarea ranelorú la vite, însă nici unulú nu e atâtú de folositorú ca celú urmátorú. Se ia prafú de pușcă și unsóre de porcú

(nesáratá). Prafulú se pisézá măruntú și se mestece cu unsórea, — ér cu mes-tecátura acesta se unge rana vitei. Pár-ticelele aflátóre în prafulú de pușcă au o putere antisepticá; adecă împedecá putreficarea ranei, ér unsórea — vindecá. Decá unú calú de es. la drumú mai lungú, frecându-și piciórele unulú de altulú, s'a vátématú — e destulú altú unge cu mestecátura acesta, care nu nu-mai vindecá. ci și locurile pleșuge le umple cu pérú frumosú și lucitorú. Unii economi au introdusú și datina aceea, că vara ungu corpulú întregú altú calu-lui cu prafú de pușcă mestecatú în un-sóre, și apoi ducú calulú la ríu si 'lú spalá cu săpunú și cu peria. Prin acesta nu numai că primesce calulú o piele frumoasă, netedá, cu pérú lucitorú, — ci va fi feritú pe o vreme lungá și de a-culú neplácútú și otrávítú alú muscelor.

Logodná.

D-lú Dr. Demetriu Ciuta, avocatú în Bistrița, și D-șóra Laura Ranta Buti-cescu: — fidațați. Bistrița, 17 Ianuarú st. n. 1888.

Rectificare. În Nr. 7 alú „Gaz. Trans.” pag. 1, colóna 1, șirulú 17 de josú, este a se ceti Gerasimú, în locú de Gerașimú; totú acolo, colóna 2, și-rulú 36 de susú, este a se ceti: stélpú, în locú de sfélpú, ér la șirulú-30 de josú: Cehulú Silvamiei, în locú de... Sil-vavei și la șirulú 25 de josú: Georgiu, în locú de Gorgiu.

Cursulú pieței Brașovú

din 25 Ianuarie st. n. 1888.			
Bancnote românescú	Ómáșp.	8.44	Vénd. 8.46
Argintú românescú	„	8.40	„ 8.44
Napoleon-d'ori	„	10.—	„ 10.68
Lire turcescú	„	11.90	„ 11.95
Imperial	„	10.30	„ 10.35
Galbiní	„	5.90	„ 5.96
Seris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„ 102.—
„ 5%	„	98.—	„ 99.—
Ruble Rusescú	„	109.5	„ 109.25
Discontulú	„	6 1/2—8%	pe anú

Cursulú la bursa de Viena

din 25 Ianuarie st. n. 1888.	
Renta de aurú 5%	97.90
Renta de hártá 5%	88.45
Imprumutulú cáilorú ferate ungare	148.—
Amortisarea datoriei cáilorú ferate de ostú ungare (1-ma emisiune)	94.50
Amortisarea datoriei cáilorú ferate de ostú ungare (2-a emisiune)	124.50
Amortisarea datoriei cáilorú ferate de ostú ungare (3-a emisiune)	110.75
Bonuri rurale ungare	104.25
Bonuri cu clasa de sortare	104.25
Bonuri rurale Bánatú	104.50
Bonuri cu cl. de sortare	103.50
Bonuri rurale Transilvane	104.—
Bonuri croato-slavone	102.—
Despágubirea pentru dijma de vinú un-gurescú	99.50
Imprumutulú cu premiulú ungurescú	119.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seged-inului	122.76
Renta de hártá austriacá	78.55
Renta de argintú austriacú	80.90
Renta de aurú austriacú	109.10
Acțiunile băncei austro-ungare	136.25
Acțiunile băncei de creditú ungar.	865.—
Acțiunile băncei de creditú austr.	272.75
Argintú	Galbiní împárețescú
Napoleon-d'ori	10.02 1/2
Márci 100 imp. germane	62.20
Londra 10 Livres sterlinge	126.65

Editorú și Redactorú responsabilú: Dr. Aurel Mureșianu.

fálfaia draco séu steagulú armatei dacice. Dintr'unú ciotú de lemnú, astfelú cio-plitú încátú se pará că e o gurá de di-hanie, se întindea trupulú bálaurlui, alcátuitú din stófe cu felú de felú de colorí, care tremura în vântú și se încováia ca unú șarpe. Draconele Rege-lui avea capulú de bronzú séu de ar-gintú și corpulú de lemnú ușorú, învéluitú în stofá. Când se repeđeau Dacii la atacú, stegarulú, unú uriașú câtú Goliatú, biziia printre buze orí șuera prin-tre dinți de se párea că chiar bálaurlú fuierá. În jurulú lui se grámádeau mun-tenii fanatici, alergândú cu cuțitele în vântú, cu pletele săltárețe în jurulú ca-pului, cu opinci de mistreți în picióre, orí desculți, — ca sé nu care-cumva sé puná mâna dușmanulú pe steagú. — Bá-laurulú regescú fuera singurú.

În drépta și în stángea movilei din care eșá draco, ardeau doué ruguri și stau înfipte câte trei sulíte, fiindcă se pregátea o slujbá bisericescá.

Dincóce de ostași, mai spre fața lu-minisului, se ridica unú foișorú de ram-uri, pe patru stejari, în care stau 13

fecióre, cu Dochia, fiica Domnului, alcátuindú corulú.

Jurú împrejurulú câmpului acestuia erau tábárite cotigi cu boi, orí, la unii, cu bouři, sprintene și ușurile, care la locú șesú mi-ți tránteau țepuși la carámby și încárcau ca în vremea cea buná.

Totú jurulú taberii era însemnatú prin prájini lungi, ascuțite, în carí pu-trezeau sângerate capetele frumoșe ale le-gionarilorú romaní.

Cáci Decebalú era sélbaticú... Eatá-lú:

În colțulú din stángea, la o parte, se vedú doi bolovaní de cremene, răsurnáți unulú peste altulú, așa încátú sé formeđe ca unú tronú, ér la piciórele lorú unú trunchiu de stejarú trántitú josú. Peste bolovaní și stejarú suntú intinse trei piei de ursú negru.

Decebalú, cu plete lungi pe spate, rasú în frunte, cu doué coróne de frunze pe capú: una de aurú bătutá cu granate, alta de stejarú, înfiptá în cealaltá, stá pe tronulú de bolovaní, cufundatú în gânduri. Mâna dréptá a prinsú, hálá-cuigá, lunga lui barbá și-și sprijinea capul într'insa. Brațulú, vinjosú, e golú până

la umérú, căci într'unú minutú de máná și-a spintecatú máneca cămeșii de inú móle de Pergamú și a înodat'ó tocmai susú. E omú maturú, mare la staturá, cárnú, cu sprâncene stufoșe și crudú la privire.

Imprejurulú lui tacú toți. Buzdu-ganulú, rêmású în tronulú Daciei din némú în némú, e de cornú de cerbú, cu o rotocolá în capú câtú e osulú din frun-tea dobitocului, scrisú cu felurí de chi-puri și ținutú spre mánérú cu pietre. E greu ca de fierú. Elú stá strántitú la piciórele tronului, pe pielea de ursú, și împárțese pe din doué scaunulú Da-ciei cu stápanulú séu.

Dela Burebiste, cáruia i 'a adusú dea unú pustnicú dintr'o peșterá, a îno-tatú de multe ori în creerú de dușmanú séu chiar de Dacú, când domnulú era mániosú. Sub Duras se mai muiase. Dér a vrutú Zalmólse sé-lú pue în mâna lui Decebalú, și de atuncí e bine. Ni-mení nu are dreptulú sé-lú atingá decátú Regele Daciei.

La drépta Domnului stá fiulú séu Decidav, ténérú, cruntú și sélbaticú ca și párintele séu, dér fără mintea aceluia.

În fața lui, înțeleptulú preotú Vezinas, omú adencú în ale științei timpului, ce-titorú pe stele și inițiatú de învêțați din Frigia în misterele cultului Sórelui, care, împreună cu Decebalú și cu buz-duganul aceluia, ocármueau trebile Daciei. La spatele lui Vezinas, 12 preóți castrați, pázitorii ai Cultulei Sulei, îmbrácați în stófe grele de Pergamú și pálárieti, su-nátorii din fluere și trimbițe. În stángea Domnului, 13 boeri mari, cu Dișe, fra-tele séu, rași în frunte, îmbrácați: unii cu zale metalice urzite din inele de fierú, alții cu pieptare de bronz ca ale legio-narilorú romaní, séu acoperiți cu solzi strălucitorii, și purtând lângá dinșii scu-turile. Acéstá îmbráccáminte o aveau însă numai óșterii carí țineau de familia regalá séu carí erau șefii de triburi. Ei se numeau în generalú Zarabi, ér nobilii ceilalți se numéu Tarabóști. În spatele tronului, 13 femei cu copii, carí din po-runcá erau aduse acolo, și nu îndrázneau sé se arate ochiului stápanitorului.

(Va urma.)

